

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyegj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppeli Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyitlittéri cizkkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Lapunk n. t. olvasóihoz.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“ mint rendes napilap jelenik meg július 1-től. Előfizetési feltételek mindennapos postai szétküldéssel: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

A „Telegrafulu Romanu“ a román nemzeti politikáról.

— A n.-szebeni román lap hosszas meditatás után úgy találja, hogy a román politikának a román érdekeket kell szem előtt tartani s így azokat nem szabad észszerűsíteni a Deák, Tisza, Patay, a decemberi vagy februári rendszerekkel. Szerinte a román érdek soha se volt és nem is lehet ellentétben a haza érdekeivel. A román lételet eltagadni nem lehet, ezt kell érvényre emelni bármely névvel nevezett kormányrendszer alatt.

A „Tele.“ azt mondja, lehet valaki jó hazafi anélkül, hogy deákpártinak kellene lennie.

Az uralkodó politikai rendszer csak forma, ez változik, elmúlhat, a lényeg, a minek fenn kell maradnia az állam maga; mert hát a románok is csinálhattak volna Baritanismust stb.; de vajjon mi hasznuk lenne e román eredeti politikai termékből.

A Deákismus ma — ugymond — a hatalom, az állam maga; de legyen bármily hatalmas ma, holnap más rendszer válthatja fel, ha más többség jó létre, a mely más kormányzati elveket vallana, s vagy mindent központosítana, hogy semmi autonomia se maradjon fenn, vagy minden kerületnek adna önkormányzatot egy-egy gubernatorral az élén.

Igy állván a dolgok, mi történt a románok részéről? „Jártak-e abban, hogy valamit magukért tegyenek? Próbáltak-e érvényre juttatni valamit ott, hová meghívtak, vagy a hová menniük kellene hivatalan is, látva, hogy ott róluk határoznak? Mindebből semmit se tettek meg. Jajgattak egymás közt, ez volt az egész.“

Némelyek azt mondhatnák: küzdöttünk Erdély autonómiájáért. De erre azt kérdeznék a „Tele.“: hol annak a nyoma? lehet valamely lapban vagy röpiratban. Másfelől azt szeretné tudni, „hogyan lehetne igazolni azt, hogy a román nemzeti politika Erdély autonómiájával azonos.“ Anyira kapcsolatosak-e ezek, mint a purgatorium a papismussal? „Láttunk — így szól — autonóm Erdélyt 1538—1848-ig 310 éven át, miféle nemzeti szerepet játszottak a románok e korszakban?“ Nem hiszi, hogy okuk lehetne ez idő boldogságát vissza-ohajtani, s talán még azt se, melyet Reichenstein idejében élveztek, midőn Erdély a szász provincia provinciájává lett vala.

A Baritiu-politika ellen intézett ezen expectoratórióból és saját tapasztalataiból azon végkövetkeztetést vonja le a „Tele.“ meditatója, hogy midőn a románok ügyeiről van szó „legyenek egymásiránt türelmesebbek s akkor hamarabb feltalálják az igazi utat.“

Óhajjuk, találják fel mielőbb, mert a nemzetiségi elszigeteltség és államosztás politikája a helyes középútra, a jogegyenlőség Kanaanjába soha se vezethet el.

Az ellenzék és megyerendezés.

□ Ha valamely járművet elégtelen erő vonszol előre, az rendesen ki-kizökken a kerékvágásból. Az ilyen ide-oda rángatott izében ülők aztán csakugyan nem irigylendők, s Mahomed hitével egyenlő képzelődési tehetség kell hozzá, hogy valaki az ilyen utazást kényelmesnek, sőt biztosan a célhoz-vezetőnek találja.

Közelebről ilyen formán döcög az ellenzék szekere is. Nekünk legalább úgy tetszik, mintha nagyon megfogott volna az argumentumok készlete a túlsó táborban, midőn fejérnek is feketének is ugyanaz járja, mint valami falusi színigazgató szin-padi diszletei, melyek most ezt, majd amazt ábrázolnak.

Az ember nem hinné, hogy valamely politikai cselekménybeni részvételt ugyanazon érvekkel lehessen védelmezni, mint az attól való tartozkodást, pedig bármily hihetetlennek tessék, mégis úgy van.

Mi részünkről nem látjuk át hogyan lehet törvény és törvény között válogatni, s megtagadni egyikőtől azt, a mit a másiknak megadnak. Ha egyszer hitelvén emeltük a törvény iránt tartozó tiszteltet, ennek átalánosnak kell lenni, s kivételnek helye nincs.

A tisztelt hazafiak oda át azonban azt az oportunitást, melyet általában annyira perhorreskálnak, ott, a hol létezők vagy nem létezők forog kérdésben készörömost felhasználják.

Hadd vesződjének mások — gondolják magokban — a delegatiónk üléseiben azzal a sok ön-feláldozást igénylő tömörked munkával, de ott, hol üres frázisokkal csillogni, pártjuk, édes maguk érdekében korteskedni lehet, ezélszerűbbnek tartják a tért elfoglalva tartani, nehogy egy szép reggelen arra kelljen ébredni, hogy a teljesíthetlen ígéretekkel elkábított tömeg elfordult az álprofétáktól s azok után indult, kik neki csak kézzel elérhető gyakorlati dolgokról beszélnek, s figyelmét főleg a megye belügyeire vezetik vissza.

Nemde nem lesz jó a népet magára hagyni azokkal a kevésbé tetszetős, de annál józanabb, hasznosabb ügyekkel foglalkozó Deák-párti férfakkal?!

Egyébíránt mindezeket nem azért hozzuk fel, mintha helytelennek tartanók az országgyűlési baloldali körnek a megyerendezés ügyében közzétett nyilatkozatát, sőt ellenkezőleg; csak az argumentation csodálkozunk.

Feltűnik nekünk az az érvelés, melyet (M.) ur visz véghez az „Ellenőr“ legközelebbi számában.

A régi megye ősrégi apostola nem győz panaszkodni, hogy az új törvények megcsönkítoták a megye hatáskörét. Neki nem tetszik az sem, hogy az országgyűlés folyton ülés, hihetőleg jobbszeretné azt az I. Ferencz császár alatti állapotot, midőn 20 évig nem volt országgyűlés, de volt megyei congregatio quantum satis a mig t. i. a megyeházai termeit is be nem zárták.

De ha „a megye az új törvények által megsemmisítve nincs“; azok „nem sokat fognak változtatni a megye összealkotásán“; a megyei bizottmányokban „ott lesznek bizonyos emberek akár választva, akár virilis szavazatok alapján, s azok fogják a megye ügyeit intézni, a kik hozzá értenek“ — a mint azt (M.) ur elismerésre méltó őszinteséggel bevallja; — ha csakugyan „a választott alispántól függ a megye sorsa, ha értelmes ember s a sarkára tud állani,“ — ugyan mi oka lehet (M.) urnak az elcsüggedésre?

Azonban (M.) ur többet is tesz: elismeri, hogy a megyerendezésről szóló törvény „annak rendje szerint, alkotmányos uton hozatott“, s egyszermind kimondja, hogy „ha az ellenzék részt vesz a bizottmányokban, tisztségek viselésében, nem járul törvénytelen kormány működéséhez és törvénytelen rendeletek végrehajtásához.“

Ez igen helyesen van mondva. De vajjon a közös ügyek kezeléséről, névszerint a delegatiónkról rendelkező törvény kevésbé rendes és alkotmányos uton hozatott-e? s a delegatiónkbani részvét által törvénytelen kormány tettei és rendeletei támogattnak-e?

Látható, hogy az ellenmondás kétségtelen. Tisztelt (M.) ur sem fogja — kivált elősorolt állításai után — továbbra is erősíteni, mintha az ellenzék szekere e két kérdésben egyazon kerékvágásban, mindenekfelett pedig az igaz uton járna.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten máj. 27. 11 óra 10 p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra máj. 27. 11 ó. 46 p. délelőtt.

Brüsszel, máj. 27. Versaillesi hírek szerint a katonai dictatura szükségességéről Páris számára mindenki meggyőződött. Páris kormányzójává hihetőleg Mac-Mahon marsall fog kineveztetni. Dombrowsky néhány más fölkelő vezérrel agyonlővetett.

Prága, máj. 25. Az „ifju csehek“ nagy meetinget rendeznek a feudális cseh párt ellen tüntetendők. A cseh főnemesség állítólag azon biztosítást nyerte, hogy a Reichsrath a budget gyors megszavazására szólíttatván fel. elnapoltatik s akkor a Landtagok kezdik meg működésüket.

Konstantinápoly. A török miniszterek közül sokan kaptak orosz rendjeleket, a szultán pedig Ignatieffet decorálta. Oroszország mint a porta jó szövetségese szerepel.

Legujabb táviratok.

Brüsszel, május 25. Az „Indep. belge“ hiteles közlése szerint Cluseret 20 nap előtt azon ajánlatot tette

Thiersnek, hogy tíz millió készpénzért Páris kapuit kezére játsza. Dombrowski a múlt héten ugyanily ajánlatot tett fél millióért; Thiers azonban mindkét ajánlatot visszautasította.

London, május 25. A „Times“-nek Párisból visszatért levelezője a párisi égést Moszkva égéséhez hasonlítja. Az igazságügyi palota, a rendőrfőnökség, a városháza meuthetetlenül leégtek.

Bécs, május 25. (A reichsrathi delegatio ülése.) A pénzügyminiszter előterjeszté a hadiköltségvetés mellékletét, és az 1869. és 1870 évi zárszámadásokat. A budget 20 tagu bizottsághoz utasíttatik, mely bizottság azonnal megválasztatott; mint szintén a 9 tagu kérvényi bizottság is.

A reichsrath felirati vitájában a felirat mellett 4 és ellene 12 szónok van felírva; ez utóbbiak közül beszélt ma Czerkawski, ki napirendet indítványoz; továbbá Kosta, Oelz; a többiek közül szólnak: Blitzfeld, Wikert, Gunst.

Az 1872-ki közös költségvetés.

I. Külügyminiszterium. Rendes 4.238,020 ft, rendkívüli 79,680 ft, összesen 4.317,700 ft.

II. Hadügyminiszterium. Szárazföldi hadsereg: rendes 87.433,200 ft, rendkívüli 15.991,371 ft, határőrvidék (a fedezet leszámításával) rendes 478,383 ft, rendkívüli 134,911 ft; tengerészet: rendes 8.512,660 ft, rendkívüli 3.382,410 ft. A rendes szükséglet összege 96.416,243 ft, a rendkívüli 19.508,692 ft, összes szükséglet **115.924,935 ft.**

III. Közös pénzügyminiszterium 139,139 ft; a nyugdíjazási alosztályal, mely 1.648,800 ftot tesz 1.787,939 ft.

IV. Számviteli ellenőrség 104,095 ft.

A szükséglet fősszege 122.134,669 ft.

Fedezet 11.843,400 ft.

Marad fedezetlen 117.039,838 ft.

Ebből levonandó a vámbevétel 11.834,400 ft.

Marad a quóta által fedezendő 105.196,438 ft.

Ebből Magyarországra **31.558,931 ft 40 kr.**

Ausztriára 73.637,506 ft 60 kr. esik.

Egészben véve 1871-el összehasonlítva a quóta által fedezendő rész 663,124 fittal nagyobb.

A királyföldi egyetemből.

— A máj. 23-ki ülésben tovább folytatták az 1871 és 1872-ki költségvetés tárgyalását és pedig a kiadási tételek részletes megállapítását. Nyug- és kegýdjakra 5000 frtot, iskolák és tanítóképezdek évi dotációjára 52,000 frtot vettek fel. A tanodák dotációjából fennmaradt hátralék törlesztésére 13,212 frt 50 krt; ipariskolák segélyezésére 11000 frtot szavaz meg az egyetem.

A május 24-ki ülésben elhatározta az egyetem, hogy a szászvárosi ref. gymnasium segélyezésére 3000 frtot, a brassói g. n. e. gymnasium részére pedig 5000 frtot vegyenek fel a költségvetésbe, melyből azonban 2000 frt a szerint lesz kiadandó, a mint a jövedelmek azt megengedik.

Továbbá megszavaztak: irodaköltségekre 650 frtot épületek fenntartására 1000 frtot, adókra, biztosításokra 11,500 frtot, előlegekre 1450 frtot és 500 frtot, nyomtatványokra, hirdetésekre, ügyvédi díjakra 3000 frtot, előre nem látott kiadásokra 4000 frtot o. é. Ezzel meg lett alapítva a nemzeti főpénztár rendes kiadásainak sorozata, fennmaradván az ezen felüli szükségelt posta bér, napidíjak és utazási költségek, a gazdasági teendők körül.

A rendkívüli költségek sorába felvételtett: 400 frt haszonbélengedésre, 11,400 frt új építményekre és nagyobb javításokra, 28000 frt az egyetem tanácskozási költségeire.

Erre a Comes a szebeni polgármester Giebelnek adta át az elnökséget. A pénzügyi bizottság 2000 frt. remunerationát javasol a Comesnek mint kártérítést az általa tett representationalis költségek fejébe. A bizottsági javaslat határozattá lett, csak 6 egyetemi küldött szavazott ennek megadása ellen.

A délutáni ülésben felolvastatik s némi csekély módosításokkal elfogadtatik azon felirat, melyben a kincstártól kapott kölcsön hátralék részletének elengedését kéri a egyetem ö Felségétől. A feliratot Bécsbe vivő s a talmási uradalmat illető perben eljárással megbízandó küldötségek költségeit fele részben a nemzeti főpénztár, fele részben a héttirák pénztára fogja fedezni.

A gazdasági ügyek intézése által igényelt napidíjak, utazási költségek fedezésére, a fenemlített küldötség kiadásait is beleszámítva 1200 frt o. é. szavaztatott meg. A szebeni tanácsház helyiségének levéltárra való átalakítására 1628 frt a nemzeti főpénztárból (s ugyanannyi a héttirákéból) szavaztatott meg (összesen 3256 frt o. é.) A földmives iskolák ösztöndíjaira a főpénztárból 480 frtot (a héttirákéból ugyanannyit) adnak; végül a brassói g. n. e. gymnasium hátralék dotációjaira 1500 frtot.

A párisi lázadás leveretése.

Versailles, május 24. A nemzetgyűlésben így szólt Thiers: Nem kísérlem meg önöket vigasztalni; én magam is vigasztalhatlan vagyok azon szerencsétlenség miatt, mely az országot érte. Mindenekelőtt hadd mondjam el önöknek, hogy a felkelés legyőzetett. A tricolor leng Páris legnagyobb részén. A vandalismus gyalázatos tényeit csupán a kétségbeesés tényeinek lehet tartani. Tegnapi az operaházig és a Montmartre-utczáig hatoltunk előre. A Vendome-tért, a tuillériákat és Louvret körülzároltuk. A balparton Sisse tábornok majd minden pontot elfoglalt. Stratégiai okokból éjjel nem akart a városban operálni; és így a gonoszokat nem akadályozhatta meg terveik kivitelében. A lángok a pénzügyminiszterium, az államtanács és a számvévszék palotáiból szálltak fel. Lehetetlen volt tehát bármit is megmenteni. A sánczolatok meg voltak rakva ágyukkal; míg az elolthatlan tüzet petroleum élesztette. Katonáink minden lehetőt megtektek: de midőn a Vendome-tért elfoglalták, a tuillériák palotája már nem volt egyéb hamurakásnál. Thiers hozzátevé: megtettük a lehető a Louvre megmentése végett teljes okunk van remélni, hogy meg is van mentve. Szerencsétlenségre a városház is lángban van. Mi az est folytán, legfeljebb holnap reggel urai leszünk Párisnak. Ez a meggyőződésük tábornokainknak. Thiers így folytatá: a győzelem a miénk; azonban nem parancsolhattunk azon örült kezeknek, melyek petroleummal töltött bombákat vetettek. Thiers felhívja a kamarát, óvja meg nyugalommal hidegvérűségét, nehogy a hadsereg és a kormány hatalma esorbát szenvedjenek. Beszéde folyamában így szól: A vetercek kimélet nélkül meg fognak büntetettetni. Azt indítványozza, ruháztassék a kamarára a kegyelmezési jog, hogy ossza a kormánynyal a felelősséget, melyet ő — ha úgy kívánatnék — egyedül is elvállalna. Thiers megezőfolja, hogy Ferry a Szajnamegye főnökévé nevezetett volna ki. Bejelentí a párisi lakosság lefegyverzésére vonatkozó előterjesztvényt; azt igéri, hogy a párisi polgármesterek a törvények értelmében fognak kinevezettni. Végül hangsúlyozza, hogy a felkelés ilyen leveretése után képtelen arra, hogy valaha lábra kapjon.

Versailles, május 24. Párisból jelentik esti 5 órakor: Az északi pályaudvarnál, a városházánál s több más helyeken még ütközni kellett. A tegnap Versaillesig elhallatszott explosió Luxembourgból eredt, melynek egy részét a felkelők a levegőbe röpítették. A Palais-Royal lángban áll. Azt hiszik, a Louvrenek csak egy harmadát lehetend megmenteni. Mac-Mahon a Vendometéren ütötte fel főhadiszállását. A csapatok tevékenyen folytatják hadműveletüket, s telve vannak buzgalommal. A fölkelést holnapra hiszik végkép leverhetni. E pillanatban a belvárosban ég. Nem tudhatni, vajjon az igazságügyi palota vagy a laktanya ég-e. Párist sűrű füstfelleg borítja, s a hamueső folyást esik.

Versailles, máj. 25. Thiersnek egy ma reggel 8 órakor kelt körlevele ezeket mondja: A csapatok, egy kis rész kivételével, urai Párisnak. A tuillériák leégtek, a Louvre megmentetett; valamint a pénzügyminiszterium egy része is. Az Orsay-palota, hol az államtanács volt, felgyújtott. Már 12,000 fogoly került kézre. Páris hatlakkal van elárasztva. A körlevél reméli, hogy ezen borzasztó színjáték tanulságos lesz leend a commune párthívei részére. Az irat mondja végül: A hadsereg magafartása csudálatraméltó; annak vesztesége igen csekély. — Magántudósítások szerint a városháza és a Montrouge-erőd a kormány csapatai által elfoglaltatott. Vinoy Páris kormányzójára nevezetett ki. A lapok jelentései szerint Delescluze, Pyat, Cluseret és Ravieres elfogattak.

Tordamegye főbirájának jelentése

a máj. 8-án tartott képviseleti gyűléshez.

(Folytatás.)

5-ör. A közbiztonság megnyék területén sehol se sértetett meg, mi népünk józan gondolkozásának örvedetes jeléül tekinthető, sőt kihágásokérti büntetések is kevés számmal fordultak elő.

6-or. A véderő idei kiállítása megnyék egész területén a legjobb renddel folyt le és következő eredményt mutatott fel:

A lupsai járás, kivett hadjuraléka 46, póttartaléki jutalék 5, pótlás 3, =8 fő, kiállított mind a had, mind a póttartaléki jutalék, a honvédségbe beosztatott 24, távolmaradott 10, ebből utólagosan jelen hó 1-én előállított 7.

A szt.-lászlói járás kivett hadjuraléka 42, pótlás 1=43 fő, póttartaléki jutalék: 10, mind kiállított; a honvédségbe beosztatott 24, távol maradt 14.

A torozzkói járás kivett hadjuraléka 14, pótlás 1=15 fő, póttartaléki jutalék =1, mind kiállított, a honvédségbe beosztatott 14, távol maradt 4.

Az aranyosi járás kivett hadjuralék =24, póttartaléki jutalék =2, pótlás 4=6, mind kiállított, a honvédségbe beosztatott 18, távol maradt 14.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár Melleklet: Aláírás fölhívás „A magyar forradalom és ősvdelmi harcok története” című műre.